

Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Książka:

Związek Gospodarczy Gazowni i Zakładów Wodociągowych w Państwie Polskim:
Sprawozdanie za rok 1931. Kraków, Drukarnia Związkowa, [1932], 20 stron

Książka zdigitalizowana i udostępniona cyfrowo w ramach zadań projektu pt.
„Digitalizacja i udostępnianie online »Bibliografii gospodarki Wielkopolski 1919-39«
H. Maciejewskiej” (SONB/SP/550684/2022)

✓
ZWIĄZEK GOSPODARCZY GAZOWNI I ZAKŁADÓW WODOCIĄGOWYCH
W PAŃSTWIE POLSKIM *Woda*

SPRAWOZDANIE

ZA ROK

1931

DRUKARNIA ZWIĄZKOWA W KRAKOWIE.

ZWIĄZEK GOSPODARCZY GAZOWNI I ZAKŁADÓW WODOCIĄGOWYCH
W PAŃSTWIE POLSKIM

SPRAWOZDANIE

ZA ROK

1931

DRUKARNIA ZWIĄZKOWA W KRAKOWIE.

41178 III

~~5135. III~~

D. 1953/356/8

Władze Związku Gosp. Gazowni i Zakładów Wodociągowych w Państwie Polskiem na rok 1932/33.

Prezes: Inż. Włodzimierz Rabczewski, dyr. Wodociągów i Kanalizacji m. st. Warszawy.

Wiceprezes: Inż. Czesław Swierczewski, dyr. Gazowni Miejskiej m. st. Warszawy.

Członkowie Zarządu:

- 1) Gazownia Miejska w Warszawie (dyr. Czesław Swierczewski).
- 2) Wodociągi i Kanalizacja m. st. Warszawy (dyr. Włodzimierz Rabczewski).
- 3) Gazownia Miejska w Poznaniu (dyr. Antoni Dziurzyński).
- 4) Wodociągi Miejskie w Poznaniu (dyr. Antoni Kotowicz).
- 5) Gazownia Miejska w Łodzi (dyr. Stanisław Gundlach).
- 6) Zakład Gazowy Miejski we Lwowie (dyr. Kazimierz Żardecki).
- 7) Miejski Zakład Wodociągowy we Lwowie (dyr. Stanisław Alexandrowicz).
- 8) Krakowska Gazownia Miejska (dyr. Mieczysław Seifert).
- 9) Wodociąg st. król. m. Krakowa (dyr. Tadeusz Orzelski).
- 10) Gazownia Miejska w Bydgoszczy (dyr. Bronisław Klimczak).
- 11) Wodociągi Miejskie w Częstochowie (dyr. Kazimierz Knauer).
- 12) Miejskie Zakłady Światła, Siły i Wodociągów w Lesznie (dyr. Ludwik Bethge).
- 13) Królewsko-Hucka Gazownia S. A. w Królewskiej Hucie (dyr. Bolesław Dalbor).
- 14) Gazownia Miejska w Stanisławowie (dyr. Karol Breyner).
- 15) Miejskie Zakłady dla Światła i Wody w Gnieźnie (dyr. Juliusz Pisula).
- 16) Wodociągi Miejskie w Przemyśle (dyr. Stanisław Panczyj).
- 17) Miejski Zakład Gazowy w Lublinie (dyr. Józef Modrzejewski).
- 18) Gazownia Miejska w Grudziądzu (dyr. Stefan Barcz).
- 19) Gazownia w Wilnie (dyr. Piotr Kowalew).

Komisja Rewizyjna:

Inż. Baranowicz Roman, wicedyr. Wodociągów i Kanalizacji w Warszawie,
Inż. Dzierżykraj-Morawski Jan, dyr. Gazowni, Wodociągów i Elektrowni
w Tczewie,

P. Myszkowski Adam, sekretarz Zrzeszenia Gazowników i Wodociągowców
Polskich w Warszawie,

P. Foltąński Antoni, naczelnik rachuby Wodociągów i Kanalizacji w Warszawie,

P. Kurzętkowski Bronisław, burmistrz miasta Chełmży.

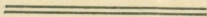
Zastępcy:

P. Marczewski Jerzy, dyr. Gazowni i Wodociągów w Chełmży,

P. Lenartowicz Feliks, dyr. Gazowni w Gostyniu.

Dyrektor Związku: Inż. cyw. Józef Konopka.

Lokal Związku: Warszawa, ul. Nowogrodzka 26, m. 1, tel. 9-84-26.

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU

Związku Gospodarczego Gazowni i Zakładów Wodociągowych w Państwie Polskiem za rok 1931, oraz Protokół XIV-go Walnego Zgromadzenia, które odbyło się dnia 3 czerwca 1932 r. w Wilnie.

Walne Zgromadzenie Związku odbyło się w Wilnie w Sali Miejskiej.

Obrady zagał o godzinie 17-tej prezes Związku inż. Włodzimierz Rabczewski, dyrektor Wodociągów i Kanalizacji m. stoł. Warszawy.

Porządek obrad:

- 1) Sprawdzenie pełnomocnictw delegatów.
- 2) Przyjęcie protokołu XIII Walnego Zgromadzenia z dnia 12 maja 1931 r. w Warszawie.
- 3) Sprawozdanie Zarządu.
- 4) Wybory.
- 5) Wolne wnioski.

ad 1) Obecność pełnomocników członków Związku sprawdzono i zanotowano jak następuje:

Bydgoszcz	Gazownia	2	głosy	dyr. Klimczak Bronisław
Chełmża	"	1	"	burm. Kurzętkowski Bron., dyr. Marczewski Jerzy
Cieszyn	"	1	"	inż. Konherr Józef
Drohobycz	"	1	"	dyr. Słomski Stanisław
Gniezno	"	1	"	" Pissula Juliusz
Grudziądz	"	2	"	" Barcz Stefan
Kraków	"	4	"	" Seifert Mieczysław
Królewska Huta	"	2	"	" Dalbor Bolesław
Lwów	"	4	"	" Żardecki Kazimierz
Łódź	"	2	"	" Gundlach Stanisław
Piotrków	"	1	"	" Baczyński Jan
Poznań	"	5	"	" Dziurzyński Antoni
Rybnik	"	1	"	" Reinhard Józef
Tarnów	"	2	"	" Leuchter M.
Tarnowskie Góry	"	1	"	" Bekiers Paweł
Toruń	"	2	"	" Wojnarowicz Stanisł.
Warszawa	"	5	"	" Swierczewski Czesław
Wilno	"	1	"	" Kowalew Piotr
Bydgoszcz	Wodociąg	2	"	" Klimczak Bronisław
Chełmża	"	1	"	" Marczewski Jerzy
Cieszyn	"	1	"	inż. Konherr Józef
Częstochowa	"	1	"	dyr. Knauer Kazimierz
Kraków	"	4	"	" Orzelski Tadeusz
Królewska Huta	"	2	"	burmistrz Dubiel Jan, dyr. Strzała
Lwów	"	4	"	" Alexandrowicz Stan.

Poznań	Wodociąg	4	głosy	dyr. Kotowicz Antoni
Radom	"	1	"	" Szczepański Tadeusz
Rybnik	"	1	"	" Reinhard Józef
Tarnów	"	2	"	" Leuchter M.
Tarnowskie Góry	"	1	"	" Bekiers Paweł
Toruń	"	2	"	" Wojnarowicz Stanisł.
Warszawa	"	5	"	sen. Körner M., dyr. Rabczewski Włodzim. i wicedyr. Baranowicz Roman
Wilno	"	2	"	dyr. Jenz Henryk
Polski Instytut Wodociągowo-Kanalizacyjny	—			dyr. Piekarski Ludwik
Zrzeszenie Gazowników i Wodociągowców Polskich	—			sekr. Adam Myszkowski
Redakcja »Gaz i Woda«	—			red. Doliński Jarosław, sekr. Czaplicka Józefa
Związek Gosp. Gazowni i Zakł. Wodociągowych	—			dyr. Konopka Józef
Razem 71 głosów				

ad 2) Protokołu XIII-go Walnego Zgromadzenia nie odczytywano na wniosek dyr. Seiferta, gdyż był on — jak corocznie — rozesłany wszystkim członkom i drukowany w czasopiśmie »Gaz i Woda«. Przyjęto go bez dyskusji.

ad 3) Sprawozdanie Zarządu złożył dyr. Konopka:

Gazownie i Wodociągi w r. 1931. W r. 1931 obchodziło gazownictwo dwa jubileusze, mianowicie gazowni w Warszawie i w Poznaniu, które istnieją od 75-ciu lat.

Rok 1931 był jednym z najcięższych, jakie przeżyły zakłady komunalne w ostatnim dwunastolecu. Przedsiębiorstwa komunalne musiały być pociągnięte do większych świadczeń, co niewątpliwie odbiło się na ich budżetach.

Produkcja gazu przedstawia się obecnie w 108 gazowniach cyfrą 166,172.268 m³*), co w stosunku do roku ubiegłego (169,429.671 m³) daje spadek 1.90%. Jest to bardzo niewiele i oznacza żywotność gazowni. Spadek ten jednak w poszczególnych

*) Liczby statystyczne podane są prowizoryczne z powodu niewykończenia statystyki.

gazowniach jest silniejszy, np. w Lublinie wynosi 7·4% produkcji zeszłorocznej.

Poza gazem świetlnym, Mościce wyrobiły 56,315.368 m³ gazu wodnego, zaś przez zakłady gazu ziemnego przeszło 110,000.000 m³ gazu ziemnego.

Zmniejszona produkcja gazu pociągnęła za sobą zmniejszenie przeróbki węgla: 329.600 tonn, wobec 350.576 tonn w r. 1930.

Jednak spadek ten też oznacza, że gazownictwo oszczędza na węglu, produkując w swych piecach gaz mieszany z wodnym. Powodem jest także cena węgla, która wciąż utrzymuje się na zbyt wysokim poziomie, co szczególnie odbija się na gazownictwie, dla którego węgiel nie jest opalem, lecz surowcem.

Dwie gazownie przeszły w tym roku na gaz eterynowy, a mianowicie gazownia w Tomaszowie Mazowieckim i w Kołomyi. Nowa gazownia w Gdyni wyrabia dwugaz karburezowany eteryną.

Podobnie jak produkcja gazu, obniżył się również wyrób produktów ubocznych i tak:

Koksu wyrobiono 213.170 tonn, w roku 1930 238.300 tonn, spadek wynosi 11·8%;

Smoly surowej 16,676.839 kg, w roku 1930 17,845.298 kg, spadek wynosi 7%;

Czystego amonjaku 501.515 kg, w roku 1930 488.746 kg, wzrost wynosi 2·62%;

Benzolu 513.249 kg, w roku 1930 515.925 kg, spadek wynosi 0·5%;

Siarczanu amonu 726.012 kg, w roku 1930 1,211.099 kg, spadek wynosi 6·7%.

Inwestycje w gazowniach w r. 1931 były niezmiernie ograniczone. Z najpoważniejszych należy wymienić: w Warszawie rozbudowę pieców pionowo-retortowych syst. Glover-West oraz powiększenie sieci przewodów miejskich, we Lwowie ukończenie gazowni na gaz wodny, stacji pomiarowej oraz znaczną rozbudowę sieci przewodów ulicznych. W Łodzi budowano tylko rurociągi. Nieco więcej inwestycji było w Bydgoszczy, gdyż przebudowano laboratorium chemiczne i aparaty do oczyszczania benzolu. Lublin rozpoczął budowę pieca syst. Didier (3 komory) oraz wybudował aparaty do destylowania smoly. Toruń przerobił stare piece i zainstalował urządzenie Goffina do wyrobu gazu wodnego w retortach. W innych gazowniach również wykonano szereg prac, jednak ze względu na ograniczone możliwości finansowe, właściwe inwestycje, nawet konieczne, musiały być odłożone na później.

Statystyka wodociągów, których jest w Polsce 141, wykazuje 119,369.643 m³*) wyprodukowanej wody, w roku 1930 zaś 115,266.561, co daje przyrost około 3·5%. Liczba nieruchomości połączonych z wodociągami zwiększyła się o 2,614, czyli wynosi w tym roku 79,696. Długość sieci wodociągów przedstawia się cyfrą 2,869,573 m b., wobec 2,841.704 m b. w roku 1930.

Statystyki zużycia węgla w wodociągach w tym roku nie przeprowadzano, nie ukończono także dalszych obliczeń statystycznych tych zakładów, gdyż statystyka wodociągów, podobnie jak kanalizacji, niestety do Związku nie należy.

Inwestycje w wodociągach również były w roku sprawozdawczym bardzo znacznie ograniczone. Wykończono tylko roboty rozpoczęte, jak w Warszawie, gdzie budowano dalej urządzenie filtrów pośpiesznych oraz rozpoczęto budowę stacji wodomierzowej. Sieć wodociagową zwiększono przeszło o 18·5 km oraz kanalizacyjną o 4 km, oprócz ukończenia przewodu tłocznego żeliwnego o średnicy 1200 mm (łączna długość 4100 m). Prócz tego rozpoczęto budowę burzowca, odciażającego główny kolektor i w dalszym ciągu przeprowadzano elektryfikację stacji wodociagowych, wreszcie przyłączono prawie 700 nieruchomości do sieci wodociagowej.

W Poznaniu rozbudowano sieć i wykończono stację pomp w Dębicach, dalej wykończono burzowiec i 4 km kanałów. Lwów wykańcza roboty rozpoczęte w r. 1930, Kraków rozbudowywuje sieć i stację pomp, Drohobycz wykańcza budowę nowych wodociągów, Częstochowa uruchamia laboratorium chemiczne i bakteriologiczne oraz urządzenia stacji do chlorowania wody. Również w innych miastach inwestycje w małym zakresie prowadzono w kierunku rozbudowy zakładów, jednak w stosunku do potrzeby rzeczywistej były to roboty niewielkie.

Wogóle rok ubiegły pod względem inwestycji w zakładach komunalnych przedstawia się nie szczególnie, setki robót zamierzonych, a nawet rozpoczętych musiały być wstrzymane, nawet najbardziej potrzebne urządzenia musiały być ograniczone z powodu braku funduszy.

Surowce. Ceny węgla w roku ubiegłym nie zostały oficjalnie podwyższone, wzrosły jednak z powodu zniesienia opustów, mimo bonifikaty

*) Liczby statystyczne podane są prowizoryczne z powodu niewykończenia statystyki.

5 % dla gazowni i wodociągów komunalnych. W przemyśle węglowym nastąpiły zmiany organizacyjne przez wprowadzenie w życie ogólnopolskiej Konwencji Węglowej, zakłady jednak wodociągowe i gazowe korzyści z tego żadnej nie mają, mimo, że są bardzo poważnymi odbiorcami. Najlepszym wyjściem byłoby kumulatywne zakupno węgla przez Związek. Stosowanie wysokich cen węgla dla zakładów komunalnych mści się przede wszystkim na samym przemyśle węglowym, gdyż gazownie, oszczędzając na węglu, wyrabiają — jak wyżej wspomniano — więcej gazu wodnego lub dwugazu, karburyzując go gazolem (eteryną), a wodociągi elektryfikują się, zupełnie wyrzucając węgiel.

Produkty uboczne. Jak wyżej powiedziano, w r. 1931 zaznaczył się spadek produkcji koksu, również zbyt był gorszy niż w r. 1930. Koks górnośląski silniej niż zwykle konkutował na rynku nawet w dostawach państwowych. To też Związek opracował memoriał, z którym zwrócił się do Władz centralnych, Kolei Państwowych itd. Bezpośrednim skutkiem memoriału było życzenie Instytutu Technicznego Intendentury Ministerstwa Spraw Wojskowych opracowania »Warunków technicznych dostawy koksu«, które ostatecznie uzgodniono i przedłożono do załatwienia.

Wzmóżona też została propaganda koksu. Gazownia Krakowska wydała dwie broszury prof. Dawidowskiego, Gazownia zaś w Poznaniu przyczyniła się do wydania opinii o dobroci i zaletach koksu gazowniczego przez Stowarzyszenie Dozoru Kotłów Parowych.

Zbyt smoły naogół znacznie się pogorszył, nadzieje przywiązywane do używania smoły w budowie dróg zawiodły, gdyż spadek wpływów pieniężnych na budowę dróg spowodował zupełny prawie zastój w tej dziedzinie robót publicznych. Poza tem kryzys budowlany przyczynił się także do trudności w sprzedaży smoły. Import natomiast smoły zagranicznej ustał prawie zupełnie.

Zbyt innych produktów ubocznych, jak benzołu, amonjaku, siarczanu amonu był również słabszy niż w latach ubiegłych.

Sprawy handlowe i celne. Prace nad nową taryfą celną kontynuowano w dalszym ciągu. Niezależnie od tego Związek wniósł szereg wniosków w sprawie zmian dawnych stawek, w związku z opracowaniem t. zw. taryfy maksymalnej. W r. 1931 nastąpiły dalsze ograniczenia przywozu z zagranicy

przyrządów i przyborów do gazu. Odbiło się to głównie na oświetleniu gazowym, które, nie mając przemysłu wyrobu lamp w kraju, musiało z natury rzeczy w niektórych miastach ustępować elektryczności na ulicach. Przyczyniały się do tego zresztą niejednokrotnie same zarządy miast, które wbrew własnemu interesowi pomagały elektryczności na ulicach, niszcząc własne gazownie, jak np. Grudziądz, Lublin i Jarosław.

W związku z handlem z zagranicą Związek brał udział w konferencjach Rady Towaroznawczej. Omawiane były sprawy palników do gazu, armatur, zapalaczy samoczynnych, rur eternitowych itp.

Biuro Związku, jak corocznie, zajmowało się sprawami ulg celnych i pozwoleń przywozu dla członków, jednak w granicach dość ograniczonych, stosując się ściśle do polityki importowej Rządu, tak, że zakupy zagranicą zmniejszyły się bardzo znacznie. Pewną ruchliwość wykazały firmy belgijskie i angielskie, które zaczęły swe wyroby wprowadzać na rynki polskie.

Przemysł pomocniczy, obsługujący gazownictwo i wodociągi, mógł się w tych warunkach rozwijać pomyślniej, jednak niezawsze polityka jego cen dawała odpowiednie rezultaty. Największy rozwój wykazują wytwórnie pieców kąpielowych, kuchen itp., dalej wodomierzy i gazomierzy, mimo wielkich trudności. Ceny jednak są jak dotąd za wysokie w stosunku do możliwości finansowych gazowni i wodociągów. To samo odnosi się do rur stalowych i żeliwnych. To też wodociągi zaczynają skierowywać swą uwagę na rury eternitowe. Trudności otrzymywania towarów z zagranicy powodują także trudności w wypróbowaniu nowych sposobów izolacji rur, wedle nowych wynalazków z tego zakresu, jak »Denso«, »Cifer«, »Silum«.

Na dobro nasze należy w roku ubiegłym zapisać rozpoczęcie wyrobu silikatów i dynasów w Chrzanowie (firma »Stella«).

Staraniem Związku sprowadzono do Polski nowe aparaty do sprawdzania uchodzenia gazu oraz obecności niepożądanych gazów w kanałach, studniach itd., jak np. aparat »Nellissena«.

Inne sprawy gospodarcze. Taryfa przewozowa Kolei Państwowych w zastosowaniu do potrzeb gazowni i wodociągów nie wpłynęła znacznie na te przemysły z wyjątkiem przewozów węgla, które są za drogie i niedostosowane do potrzeb zakładów komunalnych. Sprawa ta będzie przedmiotem starań w roku bieżącym.

Sprawy ubezpieczeń społecznych oraz ubezpieczeń od ognia nie schodzą z porządku dziennego prac Związku. Statystyka wykazuje, że wypadków nieszczęśliwych oraz pożarów czy eksplozji jest w wodociągach, kanalizacji i gazownictwie tak niewiele, że coraz bardziej widoczna staje się zupełnie nieodpowiednia wysokość stawek. Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej poczyniło kroki w kierunku zmian szematów i zasad ubezpieczenia. W akcji tej, między innymi organizacjami, brał udział również i nasz Związek.

Bezrobocie obejmuje coraz szersze kręgi, dało się ono odczuć i w przedsiębiorstwach komunalnych. Brak inwestycji i ograniczenia budżetów spowodowały znowu redukcje. Akcja walki z bezrobociem zaktualizowała sprawę zmniejszenia ilości godzin pracy w tygodniu. Zarządzenie inspektorów pracy spowodowało starania o otrzymanie pozwoleń na zatrudnianie robotników przez 56 godzin tygodniowo. Prawie dla wszystkich członków Związku wprowadzenie czwartej zmiany pociągnęłoby za sobą zwiększenie kosztów, to też Związek przeprowadził w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej szereg konferencji, których wynikiem było, że wszystkie gazownie i niektóre wodociągi otrzymały przedłużenie pozwolenia pracy trzema zmianami na czas 3—12 miesięcy. Pozwolenia te mogą być przedłużane. Mimo tego niektóre zakłady, tak gazowe, jak wodociągowe, dobrowolnie przeszły na 4 zmiany, zmuszone do tego miejscowymi warunkami (Lublin) lub na skutek własnej kalkulacji (Bydgoszcz).

Bezrobocie spowodowało jeszcze jeden ujemny wpływ na rozwój gazowni i wodociągów, a mianowicie doliczanie w niektórych miastach dodatku dla bezrobotnych do cen gazu i wody. Przeciwnemu niezwykle szkodliwemu i źle zrozumianemu pociągnięciu nasz Związek wystąpił energicznie w kilkunastu wypadkach.

Kryzys ogólnie finansowy spowodował też szeroko zakrojoną akcję obniżenia pborów pracownikom przedsiębiorstw komunalnych. Sprawa ta będzie jeszcze tematem obrad Zarządu Związku.

Budżetowanie, księgowość i statuty przedsiębiorstw komunalnych. Sprawy te, niezmiernie aktualne, posunęły się w tym roku niestety tylko bardzo nieznacznie naprzód. Projekt rozporządzenia o budżetowaniu, zapoczątkowany jeszcze w r. 1926 przez obecnego Ministra Komunikacji, inż. Kühna, dotąd nie został opublikowany definitywnie. Jest to

powodem licznych niedomagań zakładów przemysłowych i sprawia, że każdy zakład prowadzi rachunkowość odmiennie, niejednokrotnie nieodpowiednio. Również brak statutow przedsiębiorstw komunalnych jest niejednokrotnie powodem fałszywych lub zgoła szkodliwych posunięć gospodarczych, tak magistratów, jak i przedsiębiorstw samych.

Starania o przyspieszenie załatwienia tej sprawy nie odnoszą niestety skutku. Podobno sprawa ma zostać rozwiązana dopiero przy uchwaleniu ustawy samorządowej.

Wobec tego Zarząd Związku w roku bieżącym sprawę tę jeszcze raz rozważy i zastanowi się nad wprowadzeniem przepisów budżetowych, statutow i jednolitych przepisów prowadzenia księgowości w drodze umowy pomiędzy członkami Związku i odnośnymi zarządami miast.

Sprawy finansowe i inspekcji zakładów, podatki. Jeżeli chodzi o sprawy finansowe, to Związek niewiele w tym roku mógł zrobić, zresztą sami członkowie — prócz Lwowa i Tomaszowa Mazowieckiego — z temi sprawami, ze względu na trudności, do Związku się nie zwracali, a jednak Związek w tych sprawach niejednokrotnie pomógł i pomóc może. Dowodem tego są pomyślnie skutkiem uwieńczone starania Gazowni lwowskiej, która uzyskała pożyczkę w kwocie zł 750.000.

Trudny stan finansowy, w jakim znalazły się niektóre miasta, spowodował, że coraz częściej władze centralne, jakoteż i magistraty zwracają się do Związku o przeprowadzenie w zakładach komunalnych inspekcji w kierunku technicznym, jak i administracyjnym. I tak, w roku 1931 z ramienia Związku przeprowadzono inspekcje w Radomiu, w Zakładach Przemysłowych w Piotrkowie, w Mysłowicach i Starogardzie. Prócz tego przeprowadzili z ramienia Urzędów Woj. pomorskiego i poznańskiego inspekcje dyr. Klimczak i dyr. Dziurzyński. Wyniki tych inspekcji są dowodem, że inspekcje takie są konieczne, że nawet stały nadzór w niejednym wypadku jest nieodzowny.

Kwestja Inspektoratu przy Związku staje się coraz bardziej aktualna.

W ostatnich czasach wyłoniła się sprawa stałego nadzoru i usprawnienia administracji zakładów wybudowanych przez firmę Ulen & Comp. W tej sprawie toczą się pertraktacje z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Bankiem Gospodarstwa Krajowego.

Jak corocznie, Związek interwenjował w sprawie podatku od obrotu i świadectw przemysłowych dla gazowni prywatnych. Zniżkę otrzymały gazownie w Żywcu, Oświęcimiu, Szczakowej i Tomaszowie Mazowieckim.

W tym roku wprowadzony został podatek t. zw. drogowy, t. j. od samochodów. Podatkowi temu podlegają gazownie i mimo starań nie dało się podatku tego uchylić, natomiast uzyskano zwolnienie zakładów wodociągowych i kanalizacyjnych.

Podatek od benzolu, zamierzony w tym roku, narazie nie doszedł do skutku. Dalsza zorganizowana obrona przemysłu gazowniczego i koksowniczego, której przysły z pomocą izby przemysłowo-handlowe, odsunęła tę sprawę narazie na dalszy plan. Wprowadzenie tego podatku uniemożliwiłoby wprost dalszą produkcję benzolu, który przecież nie jest konieczny dla gazowni, lecz stanowi produkt, którego wyrób przewidziany jest na wypadek niemożliwości otrzymania przez Państwo innych paliw płynnych.

Przepisy techniczne i legalizacja gazomierzy i wodomierzy. W tym roku Związek ukończył opracowywanie przepisów technicznych dla wykonywania urządzeń gazowych wewnętrznych i przesłał je do Sekcji gazowniczej Zrzeszenia. Część przepisów, odnoszących się do gazu sprężonego, wywołuje jeszcze pewne dyskusje; jest jednak pewne, że przepisy techniczne w tym roku będą wprowadzone w życie i przyjęte przez wszystkie gazownie, po zatwierdzeniu ich przez miejscowe władze komunalne.

Przepisy miejscowe wodociągowo-kanalizacyjne są jeszcze w opracowaniu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Robót Publicznych. Obecnie staje się rzeczą aktualną opracowanie i wydanie przepisów dla urządzeń wewnętrznych wodociągowo-kanalizacyjnych.

W toku jest również sprawa znowelizowania przepisów obowiązujących przy uzyskaniu koncesji na wykonywanie urządzeń przez instalatorów prywatnych. Odpowiedni memoriał został złożony w Ministerstwie Przemysłu i Handlu.

Dużo dyskusji wywołała w Związku sprawa legalizacji wtórnej gazomierzy, zamierzonej przez Gł. U. M. Związek wypowiedział się przeciw temu zamiarowi, stojąc na stanowisku, że legalizacja wtórna obciąży budżety przedsiębiorstw komunalnych niepotrzebnymi wydatkami. Z tego też względu

wtórna legalizacja gazomierzy nie obowiązuje, z wyjątkiem Szwajcarii, w żadnym z europejskich państw. Gazomierze są przyrządami psującymi się bardzo rzadko, prawie zawsze na niekorzyść gazowni, należy więc kontrolę prowadzić na miejscu, np. gazomierzami kontrolnymi lub rotomierzami, a odmontowywanie stosować tylko w wypadkach stwierdzenia, że gazomierz jest nierzetelny. Obecnie przeprowadza się szczegółową statystykę gazomierzy, celem ostatecznego ustalenia tej kwestii. Narazie wprowadzenie okresów pracy gazomierzy zostało wstrzymane. Kwestja ta również łączy się ze sprawą wysokich opłat za legalizację gazomierzy i wodomierzy, które przekraczają możliwości kalkulacyjne. Akcja interwencyjna w Głównym Urzędzie Miar w toku.

Normalizacja. W roku 1931 ukończono ostatecznie normy dla rur stalowych gwintowanych PN/B-1002 i 1003 oraz gwintów gazowych. Dalsze rodzaje norm rur stalowych są w opracowaniu. Wykończono też tablice norm rur kanalizacyjnych z żelaza kowalnego i tylko względy finansowe stoją na przeszkodzie wydaniu tych norm. Postąpiła też naprzód znacznie normalizacja gazomierzy i aparatów gazowych. Normalizacja natomiast rur żeliwnych o kielichu długim gładkim natrafia ciągle na przeszkody ze strony generalnego sekretarjatu P. K. N., który nie życzy sobie wprowadzania równoległych norm do wprowadzonych już norm dla kielicha płytkiego wydrążonego, którego np. gazownictwo używać nie może, a wodociągi w Małopolsce i Wielkopolsce nie używają wogóle.

Zaznaczyć dalej wypada ogłoszenie w czasopiśmie »Gaz i Woda« projektu norm smoły drogowej, opracowanych przez Drogowy Instytut Badawczy. Związek brał w tej sprawie tylko udział pomocniczy. Ukończono też i ogłoszono projekt tablicy gazów palnych. Pilną sprawą jest ogłoszenie słownictwa rurociągowego, które jest zupełnie ukończone. Jest nadzieja, że niebawem ukaże się ono jako projekt. Słownictwo będzie wydane ilustrowane na tablicach, które winny znaleźć się w każdym warsztacie instalacyjnym.

Inne prace Związku i współpraca z instytucjami rządowymi, komunalnymi, społeczno-gospodarczymi i naukowymi. Żywy udział brał Związek w roku sprawozdawczym w pracach Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (budżetowanie, statuty przedsiębiorstw komunalnych), Ministerstwa Przemysłu i Handlu (taryfa celna, ulgi celne), Ministerstwa Skarbu (podatki, Rada Towaroznawcza, Departa-

ment Celny), Ministerstwa Robót Publicznych (sprawy drogowe, wodociągowe, kanalizacyjne).

W niektórych sprawach współpracowaliśmy ze Związkiem Miast Polskich, ze Związkiem Elektryków Polskich, ze Związkiem Przemysłu Chemicznego, Związkiem Przemysłowców Metalowych, Stowarzyszeniem Polskich Inżynierów Naftowych, oraz ze Związkiem Fabryk Wyrobów Szamotowych i Ogniotrwałych, wreszcie z Polskim Instytutem Wodociągowo-Kanalizacyjnym.

Przedstawiciele Związku brali dalej udział w Zjazdach krajowych, jak Zjazd Elektryków Polskich w Gdyni, Zjazd Higienistów, Zjazd przemysłu żelbetonowego, Zjazd Naftowy we Lwowie.

Ze spraw ściśle związanych z pracami Związku należy wymienić zbieranie materiałów do kwestii oddymiania miast, dalej do gazyfikacji Górnego Śląska i budowy gazowni i wodociągów.

W roku sprawozdawczym przy wydatnej technicznej pomocy biura Związku przeprowadziło francuskie konsorcjum Société d'Entreprises des Canalisations studia nad rozprowadzeniem gazów koksowych po polskich zagłębiach węglowych. Projekt przygotowano bardzo szczegółowo. W tym roku już został on, na skutek życzenia Ministerstwa Robót Publicznych, złożony w Komitecie Technicznym Ligi Narodów.

W sprawie budowy gazowni zwracały się do Związku bezpośrednio lub pośrednio miasta: Łuck, Brześć n/Bugiem, Białystok, Włocławek, a w sprawach wodociągowych i kanalizacyjnych: Brześć n/Bugiem, Włocławek i Łódź. Zarysy projektów lub kalkulacje gazowni dla tych miast Związek jużto opracował jużto opinjował, sprawy wodociągowe były przekazywane do Polskiego Instytutu Wodociągowo-Kanalizacyjnego.

Należy dalej wymienić żywe stosunki Związku z Polskim Komitetem Energetycznym. W II Międzynarodowej Konferencji Energetycznej w Berlinie wziął udział imieniem Związku i Zrzeszenia dyr. Swierczewski, który powołany został na przewodniczącego sekcji gazowniczej. Również zaproszony został Związek na członka Polskiego Komitetu Oświatleniowego.

Stosunki zagranicą ożywiły się w roku 1931-ym bardzo znacznie. Na pierwszym miejscu należy wymienić organizacje pokrewne w Czechosłowacji i Jugosławii.

W Zjeździe Czechosłowackim w Pardubicach wziął udział prezes Związku dyr. Włodzimierz

Rabczewski, w Zjeździe Jugosłowiańskim w Lublanie inż. Wrangel, przedstawiciel Ministerstwa Przemysłu i Handlu (wydział naftowo-gazowy). Obecnie stosunki te jeszcze się zacieśniają przez powstanie międzysłowiańskiego Związku zrzeszeń gazowniczych i wodociągowych. Ożywione stosunki utrzymywano również ze związkiem francuskim »Union Syndicale de l'Industrie du Gaz en France«. Przedstawiciel Związku nawiązał ścisły kontakt w Paryżu i zapoznał się z przemysłem gazowym i wodociągowym we Francji, jak również z fabrykami gazomierzy i wodomierzy.

W tym roku przystąpił Związek wraz z Zrzeszeniem do Międzynarodowego Związku Przemysłu Gazowniczego w Zurychu. Delegatami zostali pp. Swierczewski, Seifert i Konopka. Również z organizacjami gazowniczo-wodociągowymi w Rumunii, Austrii, Belgii i t. p. utrzymywana była żywa korespondencja w sprawach przemysłowych, naukowych i statystycznych.

Sprawy szkolnictwa, naukowe, wydawnicze, wystawy i propaganda. W roku sprawozdawczym Związek dopomagał Zrzeszeniu Gazowników i Wodociągowców Polskich w pracach szkolnictwa, konferował z Ministerstwem Oświaty, brał udział w wykładach gazownictwa w Państwowej Szkole Higjenu, należał do Rady Opiekuńczej Państwowej Szkoły Chemicznej w Warszawie, organizował praktyki wakacyjne i t. d. Co do tej ostatniej kwestji, to zaznaczyć trzeba, że dotąd nie jest ona należycie ujęta. Gazownie i Wodociągi winny byłyby zgłaszać wszystkie swe wolne miejsca do Związku, a ten w porozumieniu z rektorami i dyrekcjami uczelni mógłby je odpowiednio rozdzielać.

Aktualną sprawą staje się wprowadzenie do podręczników naukowych odpowiednich wiadomości z zakresu gazownictwa, wodociągów i kanalizacji. Sprawą tą zajmie się Związek w roku bieżącym oraz Zrzeszenie Gazowników i Wodociągowców Polskich.

Towarzystwo Wystaw Ruchomych, jak co-rocennie, w porozumieniu i przy pomocy Związku urządziło w kilkunastu miastach stoiska propagandowe dla gazu jakoteż wodociągów i kanalizacji. Należy się podziękowanie miejscowym zakładom za przychylne traktowanie tych spraw.

W tym roku na skutek starań Związku opracowano działy gazowniczy, wodociągowy i kanalizacyjny w »Kalendarzu budowlanym« i gazowniczy w podręczniku inżynierskim prof. Bryły.

Jeżeli chodzi o propagandę, to dział ten dotąd jeszcze jest upośledzony z powodu braku funduszków. Jednak Związek robił, co mógł. Dowodem tego są liczne artykuły w prasie fachowej, w »Gazecie Handlowej«, gazetach rzemieślniczych, gospodarczych, w wydawnictwach periodycznych i prasie codziennej.

Statystyka. W roku sprawozdawczym zakończono zbieranie dat statystycznych gazowniczych za lata 1928, 1929, 1930 i częściowo 1931. Tablice ukażą się niebawem w numerach wydawnictwa »Gaz i Woda« i jako osobne odbitki (II tom »Gazownictwo polskie w świetle liczb i wykresów«). Nadmienić należy wielkie trudności w zbieraniu dat statystycznych. Gazownie niechętnie udzielają wiadomości, nie odpowiadają na korespondencję i niejednokrotnie podają daty mylne lub fałszywe. Przynosi to wielkie szkody samym zakładom, które potem mają nieuzasadnione pretensje w razie błędów. Z tego rodzaju postępowaniem należy narazie zerwać. Inne państwa już dawno ukończyły swe prace statystyczne.

Statystyka wodociągowo-kanalizacyjna jest zadaniem Polskiego Instytutu Wodociągowo-Kanalizacyjnego. Związek jednak z natury rzeczy musi posiadać te daty i nie mogąc ich znikąd otrzymać, sam się tem zajął za ostatnie lata i niebawem opracuje odpowiednie tablice. Osobno zostały przygotowane statystyki gazomierzy i wodomierzy, które wkrótce zostaną ogłoszone.

Sprawy biura. Jak widać z powyższego, biuro Związku nie próżnowało w roku sprawozdawczym.

Ostatniemi czasy wyłoniła się myśl prowadzenia wspólnego biura dla Zrzeszenia i Związku i scentralizowania w niem wszelkich prac z zakresu gazownictwa, wodociągów, kanalizacji i techniki sanitarnej.

Biuro Związku dwa razy zmieniało w r. 1931 swój lokal; z ul. Koszykowej 29 przeniosło się na ulicę Nowogrodzką 40 m. 1, później na Nowogrodzką 26 m. 1.

Wydano w roku sprawozdawczym 28 okólników i 16 ankiet oraz załatwiono 416 spraw w Ministerstwach i u Władz centralnych w Warszawie i na prowincji.

Bez ogródek należy skonstatować, że szczupły personel Związku jest prawie cały rok przeciążony pracą, mimo tego, że stara się wszystko, co bezpośrednio nie ma styczności z głównymi czynno-

ściami biura, odsuwać na dalszy plan. Niestety nie zawsze się to udaje.

Nowi członkowie. Do Związku przystąpiły w tym roku: gazownia i wodociągi miejskie w Śremie, wodociągi miejskie w Świeciu i w Skokach, gazownia miejska w Nowym Tomyślu, Mikołowie i Środzie. Zpowrotem przystąpiła do Związku gazownia w Mysłowicach, która wystąpiła w r. 1929.

Związek ma obecnie 110 członków, co w porównaniu z r. 1924 stanowi przyrost 66 członków. Poza Związkiem istnieje jeszcze tylko kilka małych gazowni oraz wodociągi nowo powstałe lub będące w zarządzie osób mało zżytych z naszymi gazownikami i wodociągowcami. I te jednak powoli do Związku przystępują.

Przy sposobności należy zaznaczyć, że Związek posiada swą bibliotekę, która wzrasta co roku. Niestety z trudnością tylko można ją kompletować z braku funduszków. Poza dziełami fachowymi na bibliotekę składają się wydawnictwa członków Związku, np. sprawozdania. Nie są one jednak regularnie przesyłane. Obecnie biuro Związku zamierza prowadzić kronikę gazowni i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych, z której będą korzystały wydawnictwa »Gaz i Woda« oraz »Samorząd Miejski« i dlatego konieczne jest nadsyłanie informacji o wszelkich zmianach i pracach członków.

W dyskusji nad sprawozdaniem pierwszy zabrał głos dyr. Dalbor. W dłuższym przemówieniu podnosi, że kwestja cen węgla jest może najgłośniejszą bolączką przemysłu gazowniczego, dla którego węgiel nie jest opalem, lecz surowcem, służącym do przeróbki. Sprawę tę poruszano już kilkakrotnie, mimo tego należy mieć ciągle na uwadze i ciągle omawiać ją w prasie. Z jednej strony żąda się od gazowni obniżenia cen gazu i czynszów za gazomierze, z drugiej strony koncerny traktują gazownie gorzej niż pośredników. Wkońcu przemówienia stawia wniosek: »Ponieważ głównym surowcem przy fabrykacji gazu jest węgiel, a zatem cena gazu zależna jest przede wszystkim od ceny węgla, XIV Walne Zgromadzenie Związku Gospodarczego Gazowni i Zakładów Wodociągowych w Państwie Polskiem stoi na stanowisku, że ewentualną obniżkę ceny gazu winna poprzedzić obniżka ceny węgla«.

W tejże sprawie zabiera głos dyr Seifert, który polemizuje z dyrektorem Dalborem co do

treści wniosku. Twierdzi mianowicie, że cena węgla nie jest głównym czynnikiem kalkulacji ceny gazu, lecz że składa się na to szereg czynników. Natomiast wzrost ceny węgla ułatwia gazownictwu konkurencję z paleniskami węglowymi. To też koncerny są czasem mimowolnymi sprzymierzeńcami gazownictwa. Dyr. Seifert uznaje, że winny traktować gazownie narówni z pośrednikami i nie liczyć im cen wyższych niż tym ostatnim.

Przemówienie dyr. Seiferta popiera dyr. Żardecki, który uważa za konieczne, żeby biuro Związku prowadziło stałą ewidencję cen węgla, a także i produktów ubocznych, dalej rur, gazomierzy, wodomierzy i innych artykułów i produktów związanych z gazownictwem, wodociągami i kanalizacją. Na podstawie badań tych cen Związek zawsze będzie zorientowany w sytuacji i będzie mógł w razie potrzeby wystąpić do władz odpowiednich z wnioskami lub z memorjami. Mogą one być niejednokrotnie w pierwszej chwili mało skuteczne, lecz gdy będą energicznie powtarzane, to z pewnością odniosą poważne sukcesy, jak to już niejednokrotnie miało miejsce. Z kolei dyr. Seifert i dyr. Żardecki stawiają następujący wniosek:

»XIV Walne Zgromadzenie Związku Gospodarczego Gazowni i Zakładów Wodociągowych w Państwie Polskim, zastanawiając się nad ewentualnym obniżeniem ceny gazu i wody, dochodzi do przekonania, że istnieje niewspółmierność wzrostu ceny gazu i wody do wyższego wzrostu cen materiałów, służących do napędu i eksploataowania, względnie materiałów takich, jak węgiel, żelazo, gazomierze, wodomierze i opłaty w przetłaczaniu gazu i wody, i z tego powodu poleca Prezydium Związku Gospodarczego Gazowni i Zakładów Wodociągowych, aby po dokonaniu odnośnych obliczeń statystycznych, wystąpiło z wnioskami w tej sprawie do władz państwowych«.

W dalszej dyskusji zabiera głos dyr. Świerczewski, który poddaje krytykę cen koksu górnośląskiego i omawia trudności, wynikające z tego dla gazowni. Przyłącza się również do wniosku pp. Seiferta i Żardeckiego.

W odpowiedzi zabiera głos prezes Rabczewski, który stwierdza, że i wodociągi mają ceny węgla za wysokie, to też uciekają się one do elektryfikacji. Pochwala myśl prowadzenia badań cen przez biuro Związku i przyrzeka ten dział wprowadzić na stałe. Dyr. Konopka konstatuje słu-

szność tych żądań, jednak stwierdza, że w prowadzeniu stałej ewidencji cen są wielkie trudności, z powodu braku odpowiednich sił w biurze. Związek dotychczas zawsze ten dział cen prowadził i ogłaszał w okólnikach, nadal więc prowadzić go będzie w zakresie zwiększonym, o ile to będzie możliwe.

Dyr. Marczewski porusza kwestję przewozów węgla, które są stanowczo za drogie. Żąda, aby w tej sprawie poczynić energiczne kroki w Ministerstwie Komunikacji.

W odpowiedzi dyr. Konopka komunikuje, że interwencja w Ministerstwie Komunikacji, jak to już powiedziano w sprawozdaniu, jest w toku, lecz przewiduje duże trudności w tej sprawie.

Dyr. Barcz podnosi konieczność uregulowania i obniżenia stawek ubezpieczeniowych, które są w stosunku do zachodzących wypadków za wysokie. Twierdzi, że sprawa ta jest bardzo pilna. Uchwalono sprawy te zbadać i odnieść się do ubezpieczalni oraz do Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.

Z kolei dyr. Seifert referuje sprawę legalizacji wtórnej gazomierzy. Ponieważ sprawa ta była już omawiana przy jego referacie, więc obecnie ogranicza się do stwierdzenia, że legalizacja wtórna jest zbędna, a przeprowadzana obecnie w porozumieniu z Głównym Urzędem Miar statystyka gazomierzy z pewnością wykaże, że twierdzenie to jest słuszne. Inne państwa dawno już do tej konkluzji doszły i nie nakładają na komunię obciążeń z tego tytułu. Wyraża też nadzieję, że Główny Urząd Miar sprawę zbada dokładnie i będzie się kierował w swych zarządzeniach dobrem gazownictwa.

Prezes Rabczewski poddaje następnie pod głosowanie przyjęty już na Walnem Zebraniu Zrzeszenia wniosek w sprawie przepisów technicznych wykonywania wewnętrznych urządzeń gazowych, ponieważ sprawa jest wspólna i tylko wspólne Zarządy mogą ją definitywnie załatwić:

»Walne Zgromadzenie Związku upoważnia Zarządy Związku i Zrzeszenia Gazowników i Wodociągowców Polskich do ostatecznego wydania »Przepisów technicznych wykonywania wewnętrznych urządzeń gazowych« i ogłoszenia ich na prawach Walnego Zgromadzenia«.

Wniosek uchwalono jednomyślnie.

Nawiązując do sprawozdania, dyr. Konopka stawia wniosek, aby wszyscy członkowie stałe

przesyłali swe zamknięcia rachunkowe i sprawozdania do biura Związku oraz zawiadamiali je o wszelkich zmianach, jakie w zakładach zachodzą.

Prezes Rabczewski wniosek motywuje i stwierdza konieczność takiego stałego kontaktu biura Związku ze swymi członkami.

Wniosek uchwalono jednomyślnie.

Na tem dyskusję nad sprawozdaniem Zarządu ukończono.

Zamknięcie rachunkowe i bilans za rok 1931 i budżet na rok 1933 referuje z polecenia prezesa dyr. Konopka:

Bilans na dzień 31 grudnia 1931 r.

Aktywa:

Kasa	zł 254·93
Ruchomości	„ 3.417—
P. K. O.	„ 1.371·49
Dłużnicy	„ 1.396·40
Dłużnicy »G«	„ 10.900·39
Dłużnicy »W«	„ 434·50
Różni	„ 3.481·87
Niedobór za lata 1928, 1929 i 1930	„ 11.780·02
	<u>zł 33.036·60</u>

Pasywa:

Wierzyciele	zł 7.535·98
Wierzyciele »G«	„ 209·16
Wierzyciele »W«	„ 1.797·10
Różni	„ 2.387·50
Akcepta	„ 7.670—
Subwencja »Gaz i Woda«	„ 5.038·16
Przewyżka dochodów nad rozchodami	„ 8.398·70
	<u>zł 33.036·60</u>

Rachunek Strat i Zysków.

Winien:

Koszty administracyjne	zł 33.450—
Koszty ogólne	„ 22.035·46
Porto, stemple i depesze	„ 1.209·69
Amortyzacja ruchomości	„ 221·83
Przewyżka dochodów nad rozchodami	„ 8.398·70
	<u>zł 65.315·68</u>

Ma:

Składki członkowskie w r. 1931	zł 64.188·63
Reklamy i propaganda	„ 721—
Zwrot kosztów manipulacyjnych	„ 406·05
	<u>zł 65.315·68</u>

Protokół posiedzenia Komisji Rewizyjnej z dnia 14 marca odczytał członek Komisji p. Roman Baranowicz:

»Niżej podpisani Członkowie Komisji Rewizyjnej Związku Gospodarczego Gazowni i Zakładów Wodociągowych w Państwie Polskiem po zbadaniu, na posiedzeniu w dniu 14 marca 1932 r., całokształtu rachunkowości Związku za czas od dnia 1 stycznia 1931 r. do dnia 31 grudnia tegoż 1931 r. stwierdzili:

że Bilans Otwarcia na dzień 1 stycznia 1931 r. zgadza się z Bilansem Zamknięcia z dnia 31 grudnia 1930 r.,

że dokumenty kasowe zgadzają się z zapisami do ksiąg i

że Bilans Zamknięcia w dniu 31 grudnia 1931 r. na sumę zł 33.036·60 został zestawiony prawidłowo, jedynie pozostałość niedoboru z lat 1928, 1929 i 1930 w sumie zł 11.780·02 należało, dla większej przejrzystości, wykazać na oddzielnym rachunku, nie włączając jej do bieżącego rachunku Strat i Zysków. Faktycznie za rok 1931 mamy nadwyżkę w sumie zł 8.398·70, którą dopiero na mocy uchwały Walnego Zebrania ew. Zarządu możnaby przelać na pokrycie niedoboru z lat 1928/9/30, po uskutecznieniu czego niedobór ten wyniesie zł 3.381·32 i powinien przejść na r. 1932, jako oddzielny rachunek.

Poza tem Komisja Rewizyjna stwierdza potrzebę opracowania wykazu Członków Związku z wyszczególnieniem sumy należnych składek. Ew. zmiany w wysokości składek powinny być zaakceptowane przez Prezydium.

Co do budżetu na r. 1932 i 1933 Komisja zaznacza, że jest to budżet czysto gotówkowy, oparty na przewidywanych obrotach jedynie gotowizny, bez uwzględnienia strony kredytowej.

Jednocześnie Komisja Rewizyjna stawia wniosek o udzielenie Zarządowi Związku absolutorjum.

Zamknięcie rachunków, protokół i wniosek Komisji Rewizyjnej przyjęto jednogłośnie.

Następnie rozpoczęto obrady nad budżetem na rok 1933.

Budżet referuje p. Konopka przedstawiając, że budżet ten jest tylko gotówkowy, gdyż obrotów kredytowych przewidywać nie można i że został zmniejszony w stosunku do obecnie obowiązującego, już znacznie zmniejszonego budżetu, prawie o 10%, w przewidywaniu, że kryzys gospodarczy odbije się jeszcze na gospodarce członków Związku.

Budżet na rok 1933.

Dochody:

Składki członkowskie zł 53.800—

Rozchody:

1. Administracja zł 28.500—
 2. Kasa Chorych " 2.000—
 3. Koszty biurowe i Zjazdu " 1.800—
 4. Wyjazdy i kosztą służbowe " 1.200—
 5. Lokal, opał i światło " 4.600—
 6. Prenumeraty, wydawnictwa i składki " 1.000—
 7. Subwencja »Gaz i Woda« " 5.400—
 8. Podatki i Z. U. P. U. " 2.800—
 9. Nieprzewidziane " 1.500—
 10. Porto, stemple i depesze " 1.000—
 11. Fundusz zapasowy i obrotowy " 4.000—
 zł 53.800—

Z uchwalonego budżetu wynikają następujące składki:

Klasa	Skala składek			Składka roczna na 1932/33 r.
I	od produkcji	30.000 do	150.000 m ³	zł 70—
II	" "	150.000 "	300.000 "	" 176—
III	" "	300.000 "	500.000 "	" 352—
IV	" "	500.000 "	700.000 "	" 528—
V	" "	700.000 "	1.500.000 "	" 715—
VI	" "	1.500.000 "	2.500.000 "	" 825—
VII	" "	2.500.000 "	4.000.000 "	" 1.100—
VIII	" "	4.000.000 "	10.000.000 " po	" 0-21
IX	"	"	od każdego 1000 m ³ nie- mniej jednak niż 1000 zł	"
			ponad 10.000.000 m ³ od każdego 1000 m ³ po	
				" 0-19

Składki oblicza się od każdego 1000 m³ produkcji gazu czy wody w poprzednim roku budżetowym czy kalendarzowym, zależnie od tego jaki rok wprowadzony jest w danym zakładzie. Zakłady wodociągowe płać składki o 10% niższe, o ile są one obliczone od produkcji wody. O ile składki oblicza się od ilości wody sprzedanej, to zniżka ta nie obowiązuje. Składki należy wpłacać z początkiem każdego kwartału za 3 miesiące zgóry.

Wstrzymanie wpłacenia składek winno być zgłoszone do Zarządu co najmniej na 6 miesięcy naprzód, przyczem wpłata składek obowiązuje za pełnych 12 miesięcy.

Budżet na rok 1933 oraz niezmienione składki członkowskie i sposób ich wpłacania przyjęto bez dyskusji, a równocześnie upoważniono Prezydium Związku do indywidualnego obniżania składek członkowskich w konkretnych wypadkach, umotywowanych przez członków.

ad 4) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

Prezes komunikuje, że na zasadzie 23 paragrafu statutu Związku ustępują wedle starszeństwa wyboru następujący członkowie Zarządu: Gazownia w Grudziądzu, Gazownia w Stanisławowie, Gazownia w Królewskiej Hucie i Gazownia i Wodociągi w Lesznie, poczem stawia wniosek, ażeby do Zarządu wybrać następujących członków: Gazownię w Grudziądzu, Gazownię w Królewskiej Hucie, Gazownię w Stanisławowie, Wodociągi w Lesznie, Wodociągi i Gazownię w Gnieźnie, Gazownię w Łodzi, oraz Gazownię w Wilnie.

Większą ilość członków motywuje dyr. Kónopka tem, że na posiedzenia często tylko nie-liczna ilość członków przybywać może, a zatem konieczne jest, aby ich było więcej; zresztą liczba nie przekracza postanowień statutu.

Nowy pełny skład Zarządu zatem będzie następujący:

Prezes: Inż. Włodzimierz Rabczewski, dyr. Wodociągów i Kanalizacji m. st. Warszawy.

Wiceprezes: Inż. Czesław Swierczewski, dyr. Gazowni Miejskiej m. st. Warszawy.

Członkowie Zarządu:

Gazownia Miejska w Warszawie (dyr. Czesław Swierczewski).

Wodociągi i Kanalizacja m. st. Warszawy (dyr. Włodzimierz Rabczewski).

Gazownia Miejska w Poznaniu (dyr. Antoni Dziurzyński).

Wodociągi Miejskie w Poznaniu (dyr. Antoni Kotowicz).

Gazownia Miejska w Łodzi (dyr. Stanisław Gundlach).

Zakład Gazowy Miejski we Lwowie (dyr. Kazimierz Żardecki).

Miejski Zakład Wodociągowy we Lwowie (dyr. Stanisław Alexandrowicz).

Krakowska Gazownia Miejska (dyr. Mieczysław Seifert).

Wodociąg stoł. król. m. Krakowa (dyr. Tadeusz Orzelski).

Gazownia Miejska w Bydgoszczy (dyr. Bronisław Klimczak).

Wodociągi Miejskie w Częstochowie (dyr. Kazimierz Knauer).

Miejskie Zakłady Światła, Siły i Wodociągów w Lesznie (dyr. Ludwik Bethge).

Królewsko-Hucka Gazownia S. A. w Królewskiej Hucie (dyr. Bolesław Dalbor).

Gazownia Miejska w Stanisławowie (dyr. Karol Breyner).

Miejskie Zakłady dla Światła i Wody w Gnieźnie (dyr. Juliusz Pisula).

Wodociągi Miejskie w Przemyśle (dyr. Stanisław Panczyj).

Miejski Zakład Gazowy w Lublinie (dyr. Józef Modrzejewski).

Gazownia Miejska w Grudziądzu (dyr. Stefan Barcz).

Gazownia w Wilnie (dyr. Piotr Kowalew).

Wilno, dnia 3 czerwca 1932.

Dyrektor Związku:

(—) *Inż. Józef Konopka* m. p.

Buchalter Związku:

(—) *Edward Wawrzyński* m. p.

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej:

(—) *Inż. Roman Baranowicz* m. p.

Do Komisji Rewizyjnej wybrano na członków:

Inż. Baranowicza Romana, wicedyr. Wodociągów i Kanalizacji w Warszawie.

Inż. Dzierżykraj-Morawskiego Jana, dyr. Gazowni, Wodociągów i Elektrowni w Tczewie.

P. Myszkowskiego Adama, skarbnika Zrzeszenia Gazowników i Wodociągowców Polskich w Warszawie.

P. Foltąńskiego Antoniego, naczelnika rachuby Wodociągów i Kanalizacji w Warszawie.

P. Kurzętkowskiego Bronisława, burmistrza miasta Chełmży.

Na zastępców wybrano:

P. Marczewskiego Jerzego, dyrektora Gazowni i Wodociągów w Chełmży,

P. Lenartowicza Feliksa, dyrektora Gazowni w Gostyniu.

Ponieważ nikt nie zgłosił żadnego wniosku, prezes Rabczewski Walne Zgromadzenie zamknął o godzinie 18 min. 15.

Prezes Związku:

(—) *Inż. Włodzimierz Rabczewski* m. p.

Spis członków

Związku Gosp. Gazowni i Zakładów Wodociągowych w Państwie Polskiem.

G a z o w n i e:

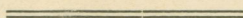
Miejscowość	Województwo	Tytuł przedsiębiorstwa
1. Bielsko	śląskie	Gazownia Miejska
2. Bydgoszcz	poznańskie	Gazownia Miejska
3. Chełmno	pomorskie	Zarząd Gazowni i Elektryfikacji Miejskiej w Chełmnie — Gazownia
4. Chełmża	"	Zakłady Gazu i Wody — Gazownia
5. Chodzież	poznańskie	Magistrat m. Chodzieży — Gazownia
6. Chojnice	pomorskie	Elektrownia, Gazownia i Wodociągi Miejskie — Gazownia
7. Cieszyn	śląskie	Miejski Wydział Budowlany
8. Czarnków	poznańskie	Magistrat — Gazownia
9. Czersk	pomorskie	Gazownia Czersk, Pomorze
10. Drohobycz	lwowskie	Miejski Zakład Gazowy
11. Działdowo	pomorskie	Magistrat — Gazownia Miejska
12. Gniezno	poznańskie	Miejskie Zakłady dla Światła i Wody — Gazownia
13. Gostyń	"	Gazownia Miejska
14. Grudziądz	pomorskie	Gazownia Miejska
15. Inowrocław	poznańskie	Gazownia Miejska
16. Jarocin	"	Miejskie Zakłady Światła, Siły i Wody — Gazownia
17. Jarosław	lwowskie	Gazownia Miejska
18. Kalisz	łódzkie	Gazownia Miejska
19. Kępno	poznańskie	Magistrat m. Kępna — Gazownia
20. Kołomyja	stanisławowskie	Kołomyjska Gazownia Miejska
21. Kościan	poznańskie	Gazownia Miejska
22. Koźmin	"	Gazownia Miejska
23. Kraków	krakowskie	Krakowska Gazownia Miejska
24. Królewska Huta	śląskie	Królewsko-Hucka Gazownia Tow. Akc.
25. Krotoszyn	poznańskie	Miejska Gazownia i Zakłady Wodociągowe — Gazownia
26. Kruszwica	"	Magistrat m. Kruszwicy — Gazownia
27. Leszno	"	Miejskie Zakłady Światła, Siły i Wodociągów — Gazownia
28. Lublin	lubelskie	Miejski Zakład Gazowy
29. Lwów	lwowskie	Zakład Gazowy Miejski
30. Łódź	łódzkie	Zarząd Gazowni Miejskiej
31. Margonin	poznańskie	Magistrat m. Margonina — Gazownia
32. Międzychód	"	Gazownia i Elektrownia T. A.
33. Mikołów	śląskie	Gazownia Miejska

Miejscowość	Województwo	Tytuł przedsiębiorstwa
34. Nakło	poznańskie	Gazownia Miejska
35. Nowy Tomyśl	"	Gazownia i Wodociągi Miejskie — Gazownia
36. Ostrów	"	Zarząd Gazowni i Wodociągów Miejskich — Gazownia
37. Ostrzeszów	"	Miejskie Zakłady Kanalizacji, Wodociągów i Gazowni — Gazownia
38. Oświęcim	krakowskie	Zarząd Elektrowni w Sierszy Wodnej — Gazownia Oświęcim
39. Piotrków	łódzkie	Zjednoczone Przedsiębiorstwa m. Piotrkowa — Gazownia
40. Pniewy	poznańskie	Gazownia Miejska
41. Podgórz	pomorskie	Miejska Stacja Gazowa
42. Poznań	poznańskie	Gazownia Miejska
43. Pszczyna	śląskie	Magistrat m. Pszczyny — Gazownia
44. Radom	łódzkie	Gazownia m. Radom
45. Rakoniewice	poznańskie	Magistrat — Gazownia
46. Rawicz	"	Gazownia, Elektrownia i Wodociągi Miejskie — Gazownia
47. Rybnik	śląskie	Miejskie Zakłady Przemysłowe — Gazownia
48. Rzeszów	lwowskie	Gazownia Miejska
49. Sępólno	pomorskie	Magistrat — Gazownia Miejska
50. Śmigiel	poznańskie	Gazownia i Wodociągi Miejskie — Gazownia
51. Solec Kujawski	"	Magistrat Solec Kujawski — Gazownia
52. Śrem	"	Gazownia i Wodociągi Miejskie — Gazownia
53. Środa	"	Gazownia i Wodociągi Miejskie Środa — Magistrat
54. Stanisławów	stanisławowskie	Gazownia Miejska
55. Starogard	pomorskie	Administracja Gazowni, Elektrowni i Wodociągów Miejskich — Gazownia
56. Strzelno	poznańskie	Gazownia Miejska
57. Swarzędz	"	Gazownia Miejska
58. Szczakowa	krakowskie	Gazownia Szczakowska Sp. z o. o.
59. Tarnów	"	Gazownia Miejska
60. Tarnowskie Góry	śląskie	Gazownia, Elektrownia i Wodociągi Miejskie — Gazownia
61. Tczew	pomorskie	Miejska Elektrownia, Gazownia, Zakłady Wodociągowe i Kanal. — Gazownia
62. Tomaszów Mazowiecki	łódzkie	Zjednoczone Gazownie S. A.
63. Toruń	pomorskie	Elektrownia i Gazownia Miejska
64. Warszawa	Warszawa	Dyrekcja Gazowni Miejskiej m. st. Warszawy
65. Wielkie Hajduki	śląskie	Zarząd Górnośląskiej Centrali Gazowej
66. Wilno	wileńskie	Gazownia Wilno
67. Włocławek	warszawskie	Magistrat — Wydział budowlany
68. Wolsztyn	poznańskie	Gazownia Miejska
69. Zbąszyn	"	Gazownia Miejska
70. Żnin	"	Zakład Gazowni i Wodociągu Miejskiego — Gazownia
71. Żywiec	krakowskie	Przedsiębiorstwo Gazowe Sp. z o. o.

Wodociągi:

Miejscowość	Województwo	Tytuł przedsiębiorstwa
1. Brodnica	pomorskie	Wydział Wodociągów i Kanalizacji
2. Bydgoszcz	poznańskie	Dyrekcja Wodociągów i Kanalizacji
3. Cieszyn	śląskie	Magistrat — Wydział Budowl. Zarząd Wodociągów
4. Chełmża	pomorskie	Zakłady Gazu i Wody — Wodociągi
5. Chojnice	„	Elektrownia, Gazownia i Wodociągi Miejskie — Wodociągi
6. Ciechocinek	warszawskie	Państwowy Zakład Wodociągowy
7. Częstochowa	kieleckie	Zarząd Wodociągów m. Częstochowy
8. Gniezno	poznańskie	Miejskie Zakłady dla Światła i Wody — Wodociągi
9. Jarocin	„	Miejskie Zakłady Światła, Siły i Wodociągów — Wodociągi
10. Katowice	śląskie	Wydział Powiatowy — Oddz. Techn. Wodociągów
11. Kraków	krakowskie	Wodociąg st. król. m. Krakowa
12. Krotoszyn	poznańskie	Miejska Gazownia i Zakł. Wodoc. — Wodociągi
13. Królewska Huta	śląskie	Magistrat — Zarząd Wodociągów
14. Leszno	poznańskie	Miejskie Zakłady Światła, Siły i Wodociągów — Wodociągi
15. Lublin	lubelskie	Miejskie Wodociągi Lubelskie
16. Lwów	lwowskie	Miejskie Zakłady Wodociągowe we Lwowie
17. Łęczyca	warszawskie	Wodociągi Miejskie
18. Ostrów	poznańskie	Zarząd Gazowni i Wodociągów Miejskich — Wodociągi
19. Ostrzeszów	„	Miejskie Zakłady Kanalizacji, Wodociągów i Gazowni — Wodociągi
20. Piotrków	łódzkie	Zjednoczone Przedsiębiorstwa Miejskie m. Piotrkowa — Wodociągi
21. Pleszew	poznańskie	Magistrat m. Pleszewa — Wodociągi
22. Podgórz	pomorskie	Miejska Stacja Gazowni i Wodociągów — Wodociągi
23. Poznań	poznańskie	Wodociągi Miejskie
24. Przemyśl	lwowskie	Wodociągi Miejskie
25. Radom	łódzkie	Zarząd Wodociągów m. Radomia
26. Rawicz	poznańskie	Gazownia, Elektrownia i Wodociągi Miejskie m. Rawicza — Wodociągi
27. Rybnik	śląskie	Miejskie Zakłady Przemysłowe — Wodociągi
28. Śrem	poznańskie	Wodociągi Miejskie Śrem
29. Środa	„	Wodociągi Miejskie Środa
30. Skoki	„	Wodociągi Miejskie — Magistrat Skoki
31. Śmigiel	„	Gazownia i Wodociągi Miejskie — Wodociągi
32. Starogard	pomorskie	Administracja Gazowni, Elektrowni i Wodociągów Miejskich — Wodociągi
33. Tarnów	krakowskie	Miejski Zakład Wodociągowy

Miejscowość	Województwo	Tytuł przedsiębiorstwa
34. Tarnowskie Góry	śląskie	Gazownia, Elektrownia i Wodociągi Miejskie — Wodociągi
35. Tczew	pomorskie	Miejska Elektrownia, Gazownia, Zakłady Wodociągowe i Kanal. — Wodociągi
36. Toruń	„	Magistrat m. Torunia — Zarząd Wodociągów
37. Warszawa	Warszawa	Dyrekcja Wodociągów i Kanalizacji m. st. Warszawy
38. Wilno	wileńskie	Magistrat m. Wilna — Wydział Wodociągów i Kanalizacji
39. Żnin	poznańskie	Zakład Gazowni i Wodociągów Miejskich — Wodociągi

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
BIBLIOTEKA GŁÓWNA

41487 / 1931

AE00365637